

HÖGVATTEN

Mats Wahl

Hon hade fått eget rum och kraniet framträdde efterhand allt tydligare. Det var som om köttet flydde. Han höll den tunna handen och hon vred huvudet med ansträngning.

- Kanske skulle du försöka träffa honom i alla fall, viskade hon. Så nämnde hon återigen stationen och namnet på hotellet.

Dagen därpå var hon död.

Han köpte kista och talade med hennes vänner. De var inte många.

I början av juni hade han tagit reda på telefonnumret. Det var en kvinna som svarade.

- Jag skulle vilja komma upp och fiska lite, finns det rum?

- Nog finns det rum.

- Bara över midsommarn. Jag kommer ensam.

- Det ska gå bra. Hur var namnet?

Han sa sitt namn.

- Kan jag äta på hotellet?

- Det finns ingen servering längre. Men vi kan ordna nåt i ett privathem.

- Jag kommer med morgontåget.

När han steg ner på perrongen såg han fjälltoppar mot en blå himmel och morgonkylan bet igenom skjortan. Han lyfte ryggsäcken och tog spöna i handen. Packningen var lätt, men å andra sidan var han äldre nu. Han hade inte fiskat på fem år och hade bundit några gula sländor och ett halvdussin gröna nymfer. Han såg fram emot fisket så mycket att han nästan glömde varför han kommit.

Egentligen.

Hotellet låg på andra sidan landsvägen och medan han gick från stationshuset mot vägen kom inte en enda bil. När han stod vid vägrenen kunde han höra älven rulla och bullra under landsvägsbron.

Hotellet var ett tvåvåningshus med plåttak och ljusblå skylt med hotellnamnet i rött.

Han sneddade över vägen medan han hade blicken på de vitpudrade fjälltopparna. Dörren var osmord och gnisslade. När han drog igen den bakom sig blev det tyst.

- Hallå! ropade han.

Han stod framför en disk med glasmonter på sidan som vette mot ytterdörren. Montern var tom. I skumrasket vid slutet av hallen fanns ett älghuvud uppe under taket. Hornkronan bredde ut sig som vingarna på en drömd fågel. Bredvid trappan satt inramade fotografier av fiskare med kilosöringar. Ramarna var tunna och svarta och hans tanke snuddade vid moderns annons. Den hade haft en tom roddbåt ovanför texten.

- Hallå!

En dörr drogs igen någonstans och strax därpå steg en kvinna fram under älghuvudet. Hon lösgjorde sig ur dunklet under hornkronan, som ett rådjur en höstkval på motorvägen.

Jeans, rödrutig skjorta, ljust hår i svans, långvuxen.

- Jag har beställt ett rum. Jonsson.

Hon ställde sig bakom disken med glasmontern, drog ut en låda och tog fram liggaren, slog upp den, bladdrade och ögnade. Fingrarna var långa och de omålade naglarna likaså. En liten, nästan omärklig ryckning under högra ögat.

Hon mötte hans blick.

- Var det två nätter?

Han nickade och hon pekade mot trappan till höger om sig.

- Du får ta vilket du vill. Om du ska koka kaffe kan du använda köket. Det finns tre spisar. Ta den minsta. Vilde du ha middag?

- Tack gärna.

Hon mötte hans blick och log. Kunde hon vara femtio? Mörka ögon, tänder som en vällagd björkvedstapel.

- Det blir hemma hos mig. Huset före bron. Du kan få älgfärsbiffar om det passar. Vad sägs om sju?

- Sju blir bra.

- Jag heter Siri.

Hon sa det som om hon avslöjade en hemlighet.

- Tore, ljög han.

- Du kan ta vilket du vill, upprepade hon och hämtade fram lakan och ett örngott ur ett skåp med den sortens knäplås som hade funnits i hans barndomshem.

- Och så behöver jag ett fiskekort, sa han.

Han bar upp ryggsäcken och spöna och valde ett med utsikt mot fjällen i sydväst. Rummet hade fernissade golvplankor. Under fönstret stod ett myggnät lutat mot väggen. Tapeten var ljusgrå med ett mörkare mönster i grått. Den hade lossnat under fönstret.

Vid sängens fotända låg två mossgröna filter. Han bäddade, öppnade fönstret och sträckte ut sig. Sängen var för mjuk och fjäderbotten knarrade. Han slöt ögonen och andades in doften av en annan tid. Fjällvinden smög genom fönsterspringan och han slumrade till.

När han vaknade föll blicken på ett inramat fotografi vid sängens fotände. Ett tjugotal pojkar i fjortonårsåldern stod framåtlutade stödda på skidstavar. Han reste sig och gick närmare. Text med övad handstil längs bildens nederdel.

" Katarina Realskola 1958."

Han vek vadarstövlarna vid knäna, stoppade in spännremmarna i skaften och gick ut. När han närmade sig älven tilltog bruset och på landsvägsbron blev han

stående med blicken riktad nedströms. Det var inte kallt längre och han hade jackan öppen.

Så fortsatte han över bron, tog av till vänster och följde stigen i en lång barrbeströdd nerförsbacke.

Efter en kvart hörde han knappt bruset från forsarna vid bron. Älven hade brett ut sig och vattnet låg som en solbadare blank och lysten. Han tog en liten kikare ur jackfickan och blev stående vid en fallen tallstam. All bark hade sedan länge lämnat stammen. Han hittade en bit torrt trä och satte sig.

Efter en stund såg han ett vak, men bara ett enda. Han satt kvar en stund och försökte få syn på fisken igen, men den visade sig inte.

Han fortsatte längre ner och efterhand blev han svettig. Stövlarna fastnade i ävjan. Han såg en strömstare.

Älven var bred här och det stillsamma bruset och strandnära porlet förde tankarna till skygga djur i svala kvällar. Han följde älvstranden ännu en bit, såg en rovfågel på långt håll, klev igenom ett bäverfälle och gick tillbaka.

Hotellet var tomt.

Han gick ut i köket och ropade några gånger. Ingen svarade och han återvände till hallen och blev stående framför älvhuvudet. Djuret hade föraktfullt krökta läppar, som på en husarlöjtnant från det beridna kavalleriets tid

Under huvudet satt fotografier bak glas och ram. Män med studsare på alla bilderna. Han lutade sig fram och försökte begripa vem som var hans far.

Till vänster om sig hade han en halvöppen dörr. Innanför fanns vad som såg ut som ett arbetsrum. Han ropade en gång till på Siri och gick in.

Rummet hade ett södervänt fönster. Där fanns ett brunbetsat skrivbord med två hurtsar och bokhylla i framstycket. Svenska Turistföreningens årsskrift i häftade band från nittonhundratrettiosju till femtiofem, högar med jakttidningar och kataloger från en postorderfirma. Bordet var belamrat med fakturor och bankbesked. Där fanns ett pennställ i sandsten med ett bläckhorn vars plåtlock tappat en del av förnicklingen. Bredvid bläckhornet satt en sandstensuv stor som en svullen trådrulle och lika uttrycksfull.

I hörnet bakom skrivbordsstolen stod ett vapenskåp med nyckeln i låset och dörren vidöppen. Där fanns två hagelbössor och en studsare. Ovanpå skåpet låg några hagelpatroner i en ask.

I taket satt glödlampor på en svart tunnplåtsring. Ekblad lyfte sig ut ur ringen, nötter i plåt, svartlackerad kätting. Han tryckte på ljusknappen vid dörren, men lamporna tändes inte.

Han hade bytt skjorta och legat på sängen och läst en amerikansk deckare och när klockan blev sju reste han sig, satte på sig en roströd och rundkragad lammullströja, tog jackan och gav sig iväg. Solen stod över grantopparna, det var vindstilla.

Han gick längs vägen bortåt bron. Garagedörren var öppen och han kunde se bakhjulet på en röd Volvo. Hon öppnade innan han hunnit ringa på klockan.

Hon hade jeans som tidigare men hade bytt till en vit kortärmad blus. Den hade en välstruken krage som var på drift ut över axlarna. Hon hade målat läpparna rosa och skuggat ögonen. Radion var på. Hon hälsade välkommen och han steg in.

Huset var putsat som en operationssal och doftade såpa. Under pelargonerna på fönsterbänken låg handflatstora, vita virkade tabletter. De såg ut som om de nyligen fått sig en omgång med strykjärnet.

- Jaha, sa han och sökte hitta ett lagom imponerat tonfall. Här har du det fint! Hör till och med bruset från älven.

- Här har jag levt hela livet, mer eller mindre. Var så god och sitt.

Han slog sig ner vid köksbordet där duken såg nystruken ut och kniven och gaffeln låg på varsin sida om tallriken. En sked förutskickade dessertens fröjder.

- Du minns kanske Olle Falk? fabulerade han när han satte sig.

Hon såg häpen ut, sökte i minnet, blev stående.

- Falk? Nej, sånt namn skulle jag komma ihåg.

- Han var nog här för femton år sen. Fiskade. Berättade om din pappa. Din far är tydligen en personlighet.

Hon fnös.

- Personlighet, jag vet inte det precis.

- Hade visst jobbat i Porjus. Fiskepolis hade han också varit. Många historier om förföljelser och trakasserier.

Hon fnös.

- Vad Holger berättar har man alltid fått ta med en nypa salt.

Hon gick till spisen och med hjälp av två grytlappar fattade hon gjutjärnsgröten. Hon bar den till bordet, ställde den på ett underlägg av kork och lyfte locket. Doften var inte oangenäm.

- Självplockade lingon, hemodlad potatis och efteråt blir det glass med hjortron. Vill du ha en sup?

Han tackade ja och hon hämtade spetsglas, brännvinsflaska och varsin öl. Hon slog sig ner mitt emot honom.

- Brännvinet är Holgers. Han bränner bra, det får man ändå säga om han.

- Hur många bor ni i byn, eller heter det tätorten?

- Sju hundra, fem kvinnor och tre män. Karlarna är det inte mycket med numera. Ingen av dem jagar längre. Ingen fiskar. Nånting annat duger de inte heller till, det har jag ur säker källa.

- Holger verkar ha varit jägare. Älghuvet vittnar om en och annan dag på skogen.

- Jodå, nog har han vart på skogen alltid. Numera önskar man att han oftare gick dit. Varsågod, ta för dig.

Han fiskade upp en färsbiff och slevade efter såsen. Så kom potatisen. När de båda hade mat på tallriken höjde hon glaset.

- Skål då, Tore.

- Skål Siri.

De svalde.

- Den var god, berömde han. Det kan han, bränna brännvin, din far.

Hon skar i biffen och iakttog honom under lugg.

- Vad kommer det sig att du söker dig just hit? Jag menar, fiskevatten finns det gott om.

- Det är han Falk som tjatat. I femton år. Åk dit upp så tar du storöringen. Du får träffa en personlighet också, en riktig fjällkarl.

Hon skakade på huvudet och hade fått rosor på kinderna.

- Vi tar resten, sa hon och höjde glaset.

- Är din far inte hemma?

Hon snörpte på munnen.

- I Östersund på begravning. Kommer i morgon.

- Midsommarafton, sa han. Reser du stång?

Hon skrattade.

- Hos oss har ingen rest stång sen vi hade en busslast tyskar här. Det var nittititre. En hade varit soldat i Narvik och skjutit en ren. Han talade norska. När ska du fiska?

- Efter nio tror jag blir bra.

Hon nickade.

- Det regnade tre dar i förra veckan. Dom säger att det är för mycket vatten i älven.

- Högvatten är aldrig bra, bekräftade han. Men fisken finns där ändå och med envetenhet kommer man långt.

- Vill du ha en sup till?

- En halv, sa han. Hade du lingon?

Hon reste sig.

- Jaså, du är enveten.

- Och en termos kaffe, kan du ge mig det till fisketuren? Jag har egen termos.

- Holger, han är mest som envis. Och sånt är inte mycket att stå efter i gamla gubbar.

Rullen hade han fäst bakom korkhandtaget och linan var dragen genom spöringarna. Han följde älven ner till den kullfallna tallstammen. Han hade tagit med sig ett litet sittunderlag som han bredde ut innan han slog sig ner, tog fram kikaren och lät blicken svepa över vattenytan. Efter ett tag såg han huvudet på vad som såg ut som en simmande hund.

Bävern.

Han följde den i kikaren och efter ett tag tog han fram myggmedlet och smorde in händer och nacke. Han torkade fingrarna på en våtservett för att inte

få myggmedel på flugorna och så blev han sittande. Bävern hade gett sig av. Det började bli kyligt.

Då såg han fisken.

Ett stort vak i mitten av älven, just där han sett vaket på förmiddagen. Han satte på sig glasögonen och letade fram en torrfluga, band på den, vek upp stövelskaften och knäppte fast dem vid bältet. Så gick han ner till älven och vadade ut.

När han stannade hade han vatten tio centimeter ovanför knäna men strömmen var inte särskilt stark. Han började arbeta med spöet och när han lät linan löpa ut fick han iväg flugan riktigt bra. Den hade inte mer än landat på vattenytan så högg fisken. Det tjöt till i rullen och han kände hjärtat arbeta och en plötslig svindel. Han bromsade försiktigt med linan mellan tummen och pekfingret och lyfte spöspetsen. Ett ryck, linan slaknade och spöspetsen rätade ut sig.

Fisken var borta.

Han vadade iland och gick upp till tallstammen, satte sig och letade i asken efter en fluga liknande den han förlorat, men hittade ingen. Han knöt på en av de hembundna gula torrflugorna och väntade, men inget vak syntes.

Han började gå nedströms och då och då vadade han ut i älven och la flugan mot stenar eller ställen där vattnet gjorde virvlar och där han trodde att det kunde finnas undervattenssten. Efter midnatt återvände han till hotellrummet.

Himlen var blå och molnfri. Det tycktes som om det var ljusare än på dagen.

Han sov längre än vanligt.

När han kom ner för trappan stod hon där, återigen i den rödrutigata skjortan, men nu i svart kjol. Hon hade några liggare framför sig på disken.

- Det har aldrig bott nån Falk hos oss.

Han var ännu inte riktigt vaken, hade inte borstat tänderna, än mindre fått kaffe.

- Säger du det.

- Det närmaste jag kommer är en Hök. Men det var en kvinna med ett barn. Nittonhundraåttioett.

- Kan jag få frukost tror du?

- Du kan få duscha också, men då får du komma med hem till mig.

Han satt vid hennes bord och åt smörgåsar med hjortronsylt. Håret var vått, han hade handduken rullad runt halsen. Hon rostade brödbitarna efterhand. När han fick sin andra kopp kaffe slog hon sig ner mittemot honom.

- Hur gick fisket?

- Det finns en stor rackare därnere. Jag hade honom en stund, men så gick han loss. Annars märkte jag inte ett vak på hela kvällen.

- Jag såg när du kom hem. Hon var efter ett.

- Det var en fin natt.

- Det har aldrig bott nån Falk här, som sagt.
- Kanske kom han inkognito?
- Hur menar du?
- I hemlighet.

Hon blåste ut luft, som ville hon släcka ett ljus.

- Vi har haft flera av den sorten. De hemliga. De som söker sin far.
Han granskade hennes ansikte. Den lilla ryckningen vid högerögat återkom gång på gång.
- Jaså?

Hon nickade, som ville hon bekräfta någonting sedan evigheter bekant.

- För två år sen kom en kvinna från Trondheim. Hon hette också Siri och utgav sig för att vara ornitolog. Hon hängde efter pappa mest hela tiden. Fotograferade med telefonen och såg ut som pappa, nästan lika lång, rak i ryggen, samma stora ansikte. Det var inte svårt att se vem hon var fallen efter. Hon hade två barn. Har du barn?

- Nej.

Hon nickade.

- Inte jag heller. Det blir väl tråkigt senare, eller vad tror du? Barnbarn lär ju vara en stor sak. Du är rätt lik han.
- Vem?
- Holger.
- Jag tror jag ska gå tillbaka nu.

Han reste sig.

- Samma stora ansikte. Lika lång också. Ser bra ut. Det gjorde Holger långt efter att han fyllt sjutti.
- Tack för frukost. Du sätter den väl på räkningen?
- Det blir nog bra med den saken. Vill du ha mat mitt på dagen?
- Det räcker med middag. Är det sju idag också?

Hon nickade.

- Kan jag få med mig lite kaffe?

Han följde norra älvstranden. Det var för tidigt på dagen och han trodde inte att han skulle få nånting, men han ville ut.

Norrsidan var sankare och stövlarna fastnade i mojan längs stranden. Han gick över marker fulla av ängsull och i slänten stod ripsriset och grönade i solskenet.

Han hade en regnrock i den lilla utflyktsryggsäcken och han bredde ut rocken och la sig under några krumbjörkar. Han hade solen i ansiktet och slumrade en stund. Himlen var molnfri och när han vaknade stramade det över kinderna. Han satte sig upp och tog fram termoserna och ett paket kex. Längre ner såg han rovfågeln igen, kanske var det en vråk. Han tog fram kikaren, men när han skulle rikta den mot fågeln fick han se ett vak vid en sten stor som en skrivbordshurts.

Han reste sig med munnen full av kex. Fisken vakade igen. Han band på en grön nymf, knäppte stövelremmarna runt livremmen och gick ut i sankmarken vid älvstranden. Stövlarna kippade och han rörde sig långsamt för att inte skrämma fisken. När han kommit ut i vattnet knäade han och böjde sig framåt så att inte öringen skulle se honom. Nerhukad började han arbeta med spöet och efter en stund lät han linan gå ut. Nymfen hamnade nedanför stenen och han tog in linan och försökte igen. Den här gången gick det bättre och i samma ögonblick som nymfen landade i vattnet högg fisken.

Han lyfte spötoppen och bromsade inte med fingrarna utan lät fisken dra ut lina från rullen. Öringen drog iväg ut mot älvfåran. Han såg den inte och lät fisken röra sig därute och ställde om bromsen på rullen så att fisken skulle få större motstånd. Den var djupt nere nu. Han kunde inte se den, det enda han såg var linan som försvann i vattnet långt därute. Linan gick fram och tillbaka, uppströms, nedströms. Så drog fisken hårt i linan och plötsligt lyfte den ur vattnet och kom upp, som var den på väg mot solen. Han lyfte spöspetsen ytterligare och så tappade han fisken.

Linan drev nedströms och han såg ut över älven. Han talade med sig själv en stund om hur stor fisken hade varit, hur vacker den var och hur högt den hoppat.

Han tog in hela linan. Nymfen var borta. Han gick tillbaka upp på land och satte sig på regnrocken, slog upp ännu en kopp kaffe och förde kåsan till munnen. Handen darrade.

Han log för sig själv och fortsatte tala om fisken, om hur stor och vacker den var och hur högt den hoppat.

Efter ett tag letade han fram en ny nymf och band på den. Så låg han på sidan med kikaren i högerhanden och spöet i ripsiset bredvid sig. Han sökte med kikaren av hela älvsträckan, men såg inga vak. Efter en stund reste han sig och stoppade regnrocken i ryggsäcken, slog ut det sista av kaffet och började gå nedströms.

När han återvände var det eftermiddag. På parkeringen vid bron stod en husbil. Två karlar satt med nakna överkroppar i aluminiumstolar med platsitsar och såg ut över älven. De hade en flaska på campingbordet framför sig. Några ängsblommor stod i ett dricksglas bredvid flaskan. De halvnakna männen drack ur nysilvermuggar obetydligt större än fingerborgar. Båda var slätrakade på huvudet och belamrade med den sortens tatueringar som tyder på resor till asien. Den ene hade mustasch. Det var han som talade.

- Blir det nån fisk?
- Hade en på i morse, men den gick loss.
- Var den stor?
- Över kilot.

Den mustaschprydde nickade.

- Om det inte regnar i natt så blir det fint i morgon. Det kan bli kläckning om det blir sol.
- Trevlig midsommar, sa han och gick över bron mot hotellet.

Utanför villan stod Siri och sprutade vatten på den röda Volvon med trädgårdsslangen. Hon skruvade av vattnet.

- Blev det nåt?

Han skakade på huvudet och hon strök med de våta händerna över jeansbaken.

- Jag måste åka och hämta pappa. Han har tappat plånboken. Jag kanske inte är hemma till sju. Men dörren är öppen så du kan ta vad du vill ha. Om du blir hungrig.

- Det blir nog bra, sa han och gick vidare mot hotellet.

Lite senare såg han henne köra iväg mot Östersund. Han låg på sängen och läste sin amerikanska deckare. Han läste ut den och tog fram en till av samme författare.

Till kvällen hade hon inte kommit tillbaka och han gick över till huset och tog sig en titt i kylskåpet. Där stod grytan med älgfärsbiffarna och han tog fram den och värmdde och så stekte han tre potatisar. Det fanns inga grönsaker. Han hämtade fram brännvinsflaskan och satte på radion. Det var spelmansmusik.

Han tog två supar och sjöng till radiomusiken. Så diskade han tallriken och kniven och gaffeln och glaset och gick tillbaka till hotellet. Från fönstret kunde han se de två kalklippta herrarna från husbilen stå på selet därnere. Han iakttog dem i kikaren. De hade vadarbyxor och stod långt utvadade båda två. De fiskade med fluga och la långa fina kast snett uppströms.

Lite senare gick han själv ut, men han gick långt nedanför de andra två och när han kom hem på morgonkulan hade han inte fått nån fisk.

Volvon stod på gårdsplanen. Han gick in och ringde på. Hon såg yrvaken ut och var klädd i nattlinne med bruna hjärtan på. Tånaglarna var målade mörkt röda.

- Jag far om en stund. Vill du ha kontanter eller kort?
- Vi tar inte kort.
- Jag var här i går kväll och åt färsbiffar och tog två supar. Du får sätta det på räkningen.

Hon nämnde summan och han tog fram plånboken.

- Det tog längre tid i Östersund än det var tänkt, sa hon. Pappa var full förstås. Det var midsommarafton gubevars.
- Det vore intressant att träffa honom. Han ska ju vara en personlighet.
- Han vaknar nog inte medan du är kvar. Du kan tänka på det, att han sover innanför köket, så att du inte slamrar mer än nödvändigt menar jag.
- Jag ska inte störa, sa han och tog upp plånboken och la sedlarna i hennes hand.

- Fick du nån fisk? undrade hon och ryckningen under ögat syntes inte.
- Ingenting, svarade han. Men jag hade två stycken på kroken, det är inte fy skam det heller.
- Det kan vara högvattnet, sa hon. Och så är det tidigt på säsongen. Insekterna har inte kommit igång ännu. Men mest är det väl högvattnet det hänger på.
- Det var trevligt ändå, sa han. Tack så mycket.
Hon nickade.

Strax före Östersund började det regna. Han bytte tåg och gick till cafévagnen där han drack öl och läste sin bok. Tåget var nästan tomt. Regnet blev hårdare efterhand och han tänkte att de skulle få regn däruppe vid älven och vattnet skulle stiga och de två skallrakade och tatuerade i husbilen skulle bli utan fisk.

Han tänkte på de öringar han haft på kroken och kunde känna i kroppen hur fisken tog hans fluga och han tänkte att han kanske skulle komma tillbaka lite senare på säsongen.